

Horeca: Begeleiding à la carte p. 2 en 3

Ordonnantie milieuvergunningen gewijzigd p. 4

Gewestelijke openbare aanbestedingen

Europese week van afvalvermindering

Praktische handleiding voor kleine gebouwen

Sint-Agatha-Berchem gaat duurzame kantoren minder belasten p. 5

Terug naar school p. 5

EPB: de Brusselse bouw maakt grote stappen voorwaarts p. 6 en 7

Be smarter p. 8

Parkeren: nieuwe reglementering

Nieuwe wetgeving

Duurzaam beheer op het menu van de horeca

> HORECASECTOR
>> ALLE THEMA'S

De horeca is voor onze hoofdstad een zeer belangrijke economische sector. Leefmilieu Brussel heeft specifiek voor de horeca een reeks initiatieven uitgewerkt. En u, wat kunt u concreet doen?

In Brussel stellen om en bij de 8700 etablissementen (hotels, restaurants en cafés) ongeveer 30.000 mensen tewerk. Ze serveren maaltijden of snacks, maar verbruiken ook energie, produceren afval, enz. De sector heeft dus heel wat potentieel voor de ontwikkeling van milieuvriendelijke initiatieven.

De samenwerking tussen Leefmilieu Brussel en de horecasector verloopt uitstekend. Heel wat etablissementen hebben al verschillende duurzame projecten opgestart: rond energie, rond het eco-dynamisch label, duurzame kantines, hvac- (verwarming, koeling en airconditioning, en ventilatie) en lawaaihinder, afvalbeheer, enz. De horecazaken winnen bij deze samenwerking: ze besparen tijd en geld, en het is goed voor hun imago.

Hebt u interesse om met uw etablissement op de kar te springen en initiatieven te ontwikkelen die het milieu ten goede komen, maar weet u niet waar u moet beginnen? Leefmilieu Brussel reikt u met plezier een helpende hand.

p. 2 en 3 : Acties, hulpmiddelen en initiatieven voor de horeca

Duurzaam terug naar school

> SCHOLEN
>> WETGEVING

De nieuwe milieugids van Leefmilieu Brussel voor de beheerders van schoolgebouwen bevat concrete antwoorden op alle vragen in verband met milieuwetgeving: afval, water, hygiëne, bodem, renoveren of bouwen, installeren van verwarming, energie, lawaai, enz. Verantwoordelijken van kleuter-, basis- en middelbare scholen kunnen dankzij de gids makkelijk controleren of ze voldoen aan de reglementen van de milieuwetgeving en beschikken over praktische informatie voor de aanvraag van een milieuvergunning.

p. 5 : Milieugids voor scholen

Horeca: Begeleiding à la carte

- > HORECASECTOR
- >> ALLE THEMATIEKEN

Leefmilieu Brussel heeft recent verschillende hulpmiddelen uitgewerkt die bijzonder interessant zijn voor de horeca. De horecasector kan een beroep doen op begeleiding à la carte, opleidingen voor duurzame grootkeukens, een ecolabel op maat, een Energiehandleiding en een *Gids Geluid en HVAC* (verwarming, koeling en airconditioning, en ventilatie). Bent u op zoek naar besparingen en wilt u uw imago een boost te geven? Hier zijn enkele tips rond energie, afval, lawaai en een duurzame keuken.

Afval beter beheren

De 8700 horecazaken in Brussel produceren samen jaarlijks bijna 33.500 ton afval. Dat is gemiddeld 3,85 ton afval per etablissement per jaar. Dit heeft een invloed op het milieu en is een kost voor de zaakvoerder in kwestie. Hoe kunnen we dat verminderen? Er bestaan oplossingen. Enerzijds, de afvalproductie terugschroeven en anderzijds, zorgen voor een beter afvalbeheer. Enkele voorbeelden:

- ~ plastic flessen en blikjes vervangen door glazen flessen met stiegeld ;
- ~ in hotels: herbruikbare dienbladen gebruiken en afstappen van ontbijtsetjes met apart verpakte boter, confituur, enz.; papier apart ophalen en sorteren; welkomstproducten in de badkamer (zeepjes, shampoo, enz.) vervangen door pompjes.
- ~ maal uw afval niet fijn om het weg te spoelen via de gootsteen. Dit is verboden door het Brussels Gewest en heeft nefaste, zelfs gevaarlijke gevolgen.

Meer weten?

Surf naar www.leefmilieubrussel.be > professionelen > horeca

Minder energie verbruiken

Leefmilieu Brussel heeft een oplossingen om minder energie te verbruiken gebundeld in een *Vademecum* bestemd voor de hotelsector. En daarbij horen niet noodzakelijk grote investeringen. Enkele tips in volgorde:

- ~ ééne energieboekhouding opstellen;
- ~ het gebouw isoleren;
- ~ de warmteproductie verbeteren;
- ~ de verwarming en verlichting programmeren in functie van het gebruik van de verschillende ruimtes;
- ~ de luchtverversing verbeteren;
- ~ bewust en rationeel de airconditioning gebruiken;
- ~ een warmtekrachtkoppeling (WKK) installeren.

Meer weten?

Surf naar www.leefmilieubrussel.be > professionelen > horeca

Contact: fac.tert@ibgebim.be

Het lawaai van (hvac-) installaties verminderen

Slecht geplaatste, slecht uitgelijnde of slecht onderhouden Installaties van verwarming, ventilatie en airconditioning (verzamelnaam: hvac) kunnen geluidslast veroorzaken. Het aantal klachten voor lawaaihinder van 'hvac' in Brussel is in stijgende lijn. Deze vaststelling is alarmerend, zeker omdat we weten welke impact lawaai heeft op onze gezondheid. Om u te helpen dit probleem aan te pakken, werden er een aantal (vaak erg eenvoudige) maatregelen gebundeld in de specifieke *Gids Geluid en HVAC*. Enkele voorbeelden:

- ~ beperk (via isolatie, zonnewering, ...) de nood voor warmte- en koudeproductie en gebruik bij voorkeur passieve technieken (bv. free cooling);
- ~ kies voor performante en weinig luidruchtige materialen;
- ~ plaats, richt en installeer de toestellen zorgvuldig;
- ~ gebruik de toestellen enkel indien dat strikt noodzakelijk is, via een uurprogrammering.

Opdat een installatie stil zou blijven, moet ze onderhouden worden, moeten de ophanging en de bevestigingspunten worden gecontroleerd, en moeten versleten onderdelen worden vervangen door minder luidruchtige stukken. Als die maatregelen ontoereikend blijken te zijn, moet er worden overgegaan tot meer complexe akoestische technieken. Over het algemeen zorgen geluidswerende middelen ook voor energiebesparing.

Meer weten? *Gids Geluid en HVAC*:

www.leefmilieubrussel.be > professionelen > horeca

Contact: tle@ibgebim.be

« Château La pompe », gebotteld in eigen huis

Kraantjeswater is goed voor de portemonnee én de gezondheid. De kwaliteit van het water wordt streng gecontroleerd. Een heleboel initiatieven moedigen het verbruik van kraantjeswater aan: drinkfonteinen in scholen en op openbare plaatsen, informatiecampagnes, enz.

Restauranthouders kunnen makkelijk meehelpen door een karaf kraantjeswater te serveren aan tafel, zoals dat in Frankrijk wordt gedaan. Zo'n eenvoudige oplossing is al een stap in de goede richting van "Duurzame Ontwikkeling". De voordelen zijn drieledig:

- ~ goedkoop: ongeveer 200 keer goedkoper dan flessenwater ;
- ~ gezond: bij voorkeur water drinken is een deel van het Nationaal Voedings- en Gezondheidsplan ;
- ~ milieuvriendelijk: geen verpakking, geen transport.

Vivaqua schenkt karaffen aan restaurants, op voorwaarde dat ze ze voornamelijk gebruiken voor hun klanten. Om ze te bestellen: info@vivaqua.be

Duurzaam kokkerellen

Een derde van onze CO₂-uitstoot is gelinkt aan voeding. Heel wat voedingsmiddelen doorlopen een lang productie- en verwerkingsproces alvorens ze op ons bord terechtkomen. De horeca is dan ook erg betrokken bij deze problematiek.

Door te kiezen voor duurzame voeding kunt u op eenvoudige wijze, zonder ingrijpende veranderingen en peperdure investeringen, die impact op de natuur verminderen. Enkele basisprincipes die u zich meteen eigen kunt maken:

- ~ kies voor seizoensgroenten en -fruit;
- ~ koop uw ingrediënten lokaal;
- ~ minimaliseer de hoeveelheid dierlijke proteïnen;
- ~ gebruik zo veel mogelijk 'gezondheidsproducten' (granen, peulvruchten, enz.);
- ~ bekijk uw kook- en bereidingswijzen door een kritische bril;
- ~ kies bij voorkeur voor biologisch geteelde producten en/of fairtrade producten;
- ~ minimaliseer voedselverspilling en uw afvalberg.

Talrijke grootkeukens geven nu al het goede voorbeeld. Met steun van Leefmilieu Brussel kan de vereniging BioForum u gratis begeleiden bij deze veranderingen. U kunt deelnemen aan opleidingen en workshops achter het fornuis en u krijgt toegang tot een database van leveranciers, allerlei tips en kneepjes, recepten, hulp bij het opstellen van aanbestedingen, enz.

Meer info over de lijst van leveranciers op:

www.duurzamegrootkeukens.be

Meer info over de opleidingen 'duurzame grootkeukens':

www.leefmilieubrussel.be > professionelen > horeca

Brusselse hotels krijgen het ecolabel én sterren!

Leefmilieu Brussel heeft een pilootproject gelanceerd in de Brusselse hotelsector. De doelstelling? Hotels overtuigen van het nut van een milieuvriendelijk beheer. Hoe? Via het label 'Ecodynamische Onderneming'. In maart kregen de volgende deelnemers het label en de bijhorende sterren:

- ~ 1 ster: Hotel Amigo, Hotel Café Pacific, Hotel La Légende, Hotel Saint-Nicolas, Stanhope Hotel, Radisson SAS EU Hotel.
- ~ 2 sterren: Hotel Crowne Plaza Brussels City Centre, Hotel Martin's Central park, Hotel NH Grand Hotel Four Points by Sheraton Sablon, Hotel NH Stéphanie, Louise Hotel, Hotel Le Plaza, (Hotel) Le Méridien Brussels, Hotel Silken Berlaumont, Sheraton Brussels Hotel (Place Charles Rogier 3), Sleep Well Youth Hostel - Espace du Marais asbl.
- ~ 3 sterren: Radisson SAS Royal Hotel.

De laureaten van het label in 2008

RADISSON SAS ROYAL HOTEL: 3 ECODYNAMISCHE STERREN

Dit jaar kreeg het Radisson SAS Royal Hotel als eerste hotel 3 sterren voor het label « Ecodynamische Onderneming ». Het hotel is een pionier in zijn sector. Onder de enthousiaste en dynamische leiding van Barbara BuysSENS, *Responsible Business Coordinator Benelux*, ondernam het een heel aantal stappen ten voordele van het milieu.

Barbara BuysSENS

Wat was voor jullie de aanzet om de stap te zetten naar een ecodynamische onderneming?

« Onze onderneming heeft veel aandacht voor verschillende factoren die het milieu beïnvloeden. Wij zijn van mening dat dit bijdraagt tot een positief imago naar onze klanten toe. Bovendien heeft onze milieuvriendelijke aanpak ook een rechtstreekse invloed op onze kosten, denk maar aan elektriciteit, water, enz. ».

In 2006 kregen jullie de eerste ster van het label 'Ecodynamische Onderneming'. Dit jaar behalen jullie met succes drie sterren. Hoe verklaart u deze positieve evolutie?

« We werken sinds 2006 voornamelijk op twee fronten: afval en sensibilisering van ons personeel om onze milieu-impact te verminderen. Vandaag heeft 70% van ons personeel een opleiding gevolgd in lijn met zijn functie. Een voorbeeld: 'Hoe kan ik mijn steentje bijdragen als kamermeisje of receptionist?' We hebben ook afspraken gemaakt met onze leveranciers in verband met positieve oplossingen voor ons programma 'responsible business'. Zo zijn we, bijvoorbeeld, herbruikbare verpakkingen gaan gebruiken om de hoeveelheid verpakkingsafval sterk te verminderen. In 2008 hebben we 270.000 bladzijden papier minder verbruikt dan het jaar voordien. Ons restaurantpersoneel heeft ook deelgenomen aan het project 'duurzame grootkeukens' om voedselverspilling te minimaliseren en na te denken over lokale en seizoensgebonden menu's.

Dit jaar hebben we een energieaudit doorgevoerd die onze prioriteiten duidelijk heeft aangeduid. We werken nu aan ons elektriciteitsverbruik: we vervangen de huidige verlichting door spaarlampen. Tegen eind 2012 zullen we 100% zuinig verlicht zijn. In diezelfde lijn gaan we ook bewegingssensoren installeren om nutteloos verbruik voor verlichting te voorkomen. Op het vlak van waterbesparing zijn er plannen om waterbesparende straalregelaars te plaatsen in alle badkamers. Wat afvalbeheer betreft voeren we momenteel een test uit op één verdieping van het hotel. We hebben op de gang een centraal recyclagepunt ingericht voor onze gasten. Besef wel dat al deze maatregelen enkel mogelijk zijn met de steun van de directie en de inzet van het volledige team. »

Hoe reageren de gasten op al deze acties?

« Uitstekend! Niemand heeft aan comfort moeten inboeten. We bieden onze gasten een aantal milieuvriendelijke opties. Ze stellen ons vragen over onze inspanningen op ecologisch en ethisch vlak. Op vraag van een deel van onze gasten gaan we hen in de toekomst duidelijker informeren over onze koolstofbalans, onze inspanningen ten voordele van het milieu en ons label... waar we enorm trots op zijn! » !

KORTE BERICHTEN

< ORDONNANTIE MILIEUVERGUNNINGEN GEWIJZIGD >

De ordonnantie betreffende de milieuvergunningen is gewijzigd. De gewijzigde tekst is verschenen in het Staatsblad van 16 april 2009. De veranderingen aan de ordonnantie worden van kracht met onmiddellijke ingang. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- ~ De verplichting om het advies te vragen aan de Brandweer voordat u uw milieuvergunning aanvraagt, in het geval dat advies vereist is. Dit advies moet u aanvragen bij de Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH), Helihavenlaan 15, 1000 Brussel. Uw aanvraag moet vergezeld zijn van een exemplaar van het aanvraagdossier en alle plannen. Info: 02 208.81.11, info@firebru.irisnet.be.
- ~ De mogelijkheid om, in bepaalde gevallen, in een en dezelfde procedure akte te nemen van voorziene aanpassingen aan of uitbreidingen van installaties, en dit zonder een nieuwe vergunning te moeten aanvragen.
- ~ Duidelijkere termijnen voor het verlenen van een milieuvergunning.
- ~ De mogelijkheid om, in bepaalde gevallen, een vergunning te splitsen wanneer een bedrijf in de loop van de tijd wordt opgedeeld in onafhankelijke delen die door verschillende personen worden geëxploiteerd.

In afwachting van het updaten van de Gids van milieuvergunningen kunt u uw vragen stellen via het e-mailadres permit@ibgebim.be.

< GEWESTELIJKE OPENBARE AANBESTEDINGEN: OP NAAR DUURZAME AANKOPEN >

Ieder jaar wordt er 33 miljard euro besteed via de Belgische openbare aanbestedingen. Een enorm bedrag, groot genoeg om de markt te beïnvloeden en een mogelijkheid voor de overheid om het goede voorbeeld te geven. De Brusselse Regering keurde op 5 februari 2009 een rondzendbrief goed over de invoering van ecologische criteria en duurzame ontwikkeling bij overheidsopdrachten voor leveringen en diensten. Deze rondzendbrief is dwingend voor alle gewestelijke besturen en staat open voor alle andere besturen die het goede voorbeeld willen volgen, zoals de gemeenten. Leefmilieu Brussel biedt de desbetreffende besturen begeleiding aan bij het in de praktijk brengen van deze rondzendbrief, met onder andere opleidingen en een helpdesk.

Meer weten? www.leefmilieubrussel.be > professionelen > Openbare sector

< BEREKEN UW ECOLOGISCHE VOETAFDruk >

Leefmilieu Brussel heeft een rekenmodule ontwikkeld om uw ecologische voetafdruk te berekenen. De module geeft in de vorm van grafieken de impact van verschillende activiteiten weer op het vlak van water- en energieverbruik, afvalproductie, enz. Vervolgens kunt u een actieplan met prioriteiten opstellen om de impact van uw onderneming op het milieu te verminderen. Het instrument, op basis van Excel-tabellen, werd op maat van zes economische sectoren gemaakt: de hotelsector, drukkerijen, garagehouders, de evenementensector, de sociale economie en de dienstensector gemaakt. Wenst u de berekeningsmodule voor uw ecologische voetafdruk te ontvangen? Neem contact op met ecodyn@ibgebim.be.

< EUROPESE WEEK VAN AFVALVERMINDERING >

Hoe kan efficiëntie en afvalvermindering in een onderneming worden gecombineerd? Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn partners – Ademe, Lipor, ARC en ACR+ – nemen deel aan een Life+-project om u daarbij

te helpen. Dit project, dat gesteund wordt door de Europese Commissie, werkt een Europese week van afvalvermindering uit om mensen te sensibiliseren en vertrouwd te maken met een aantal initiatieven daaromtrent. In 2008 had de pilooteditie van het Brussels Gewest een onverwacht groot succes: 84 projecten werden gevalideerd, goed voor meer dan 77.000 deelnemers. In 2009 vindt de Europese Week plaats van 21 tot en met 29 november. Leefmilieu Brussel nodigt u uit om er aan deel te nemen een project rond afval vermindering in te dienen door vanaf september, rond volgende thema's:

- ~ Het loopt uit de hand: Sensibilisering van het publiek
- ~ Beter produceren: producten uitdenken en produceren
- ~ Beter consumeren (bedenkingen en koopcriteria)
- ~ De levensduur van producten verlengen
- ~ Minder weggooien

Meer weten? www.leefmilieubrussel.be > Professionelen > Afval > Europese Week van Afvalvermindering

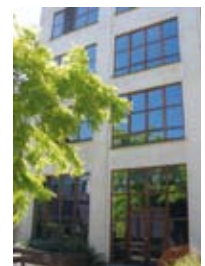
< SINT-AGATHA-BERCHEM BEVOORDEELT DUURZAME KANTOREN >

De gemeente Sint-Agatha-Berchem neemt maatregelen om het groeiende aantal lege kantoorgebouwen tegen te gaan en om nieuwe ondernemingen aan te trekken op zijn grondgebied. De gemeente past de accijnzen voor kantoren aan in functie van bezetting of leegstand, en het feit of ze al dan niet voldoen aan de normen van rationeel energieverbruik (REG). Dat is een primeur in België. Het oude tarief van € 11 wordt in de praktijk vervangen door vier verschillende tarieven: € 15 per m² voor ongebruikte kantoren; € 11 per m² voor gebruikte kantoren; € 7,50 voor nieuwe gebouwen, renovaties of REG operaties (gedurende 2 jaar); € 7,50 per m² gedurende 6 jaar voor nieuwe gebouwen. Om eigenaars van kantoorgebouwen aan te moedigen om de gebouwen aan te passen aan de nieuwe EPB-normen wordt het jaartarief teruggebracht tot € 7,50 per m², en dat gedurende 24 maanden. De laatste maatregel richt zich tot kleine en middelgrote bedrijven. Vroeger werden enkel oppervlakken van minder dan 75 m² vrijgesteld van accijnzen. Sinds 1 januari 2009 kunnen alle bedrijven genieten van een korting: de eerste 75 m² zullen sowieso vrijgesteld worden van accijnzen.

< ECOCONSTRUCTIE: PRAKTISCHE HANDLEIDING VOOR KLEINE GEBOUWEN >

Op www.leefmilieubrussel.be staan een zestigtal themafiches met concrete tips voor professionelen die de impact van hun bouwproject op het milieu willen minimaliseren, zonder het comfort en de gezondheid van de bewoners in het gedrang te brengen. Sinds kort zijn deze fiches gebundeld in een gedrukte gids: "Praktische handleiding voor de duurzame bouw en renovatie van kleine gebouwen". De gids wordt gratis verdeeld tijdens de seminars van de Facilitator Ecoconstructie.

U vindt de elektronische versie op: www.leefmilieubrussel.be/handleiding_ecoconstructie

Tover uw school om in een duurzaam gebouw

- > **SCHOLEN**
- >> **WETGEVING**

De nieuwe versie van de Milieugids voor scholen is uitgekomen. Deze gids voor de beheerders van schoolgebouwen bevat een schat aan praktische informatie over de milieuplichtingen, maar ook andere informatie, tips en hulpmiddelen van het Brussels Gewest. De gids richt zich tot scholen van het kleuter-, basis- en middelbaar onderwijs. Het doel: op naar een duurzame school!

Welke impact heeft mijn school op het milieu? Wat zijn de mogelijke oplossingen? Welke verplichtingen zijn er voor een correct afvalbeheer? Zijn er wijzigingen in de wetgeving? Is er een milieuvergunning nodig om de verwarmingsketel te vervangen? Dit is slechts een greep uit de vele vragen die beheerders van schoolgebouwen zich soms stellen.

Deze samenvattende gids beantwoordt een heleboel wettelijke vragen, maar biedt ook denkpistes aan voor duurzame ontwikkeling en projecten rond milieuvriendelijk beheer. Daarnaast bevat de gids een lijst met contactgegevens om de dialoog tussen de beheerders en Leefmilieu Brussel zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Milieuvergunning

Vooraan in de Gids vindt u nuttige informatie over een milieuvergunning. Die vergunning is het interventie- en controlemiddel van Leefmilieu Brussel. Heel concreet houdt dit in dat de gids u het nut uitlegt van een milieuvergunning en de specifieke situaties waarin u er een moet aanvragen.

Het laat u toe te controleren of u in orde bent met de milieuwetgeving. Een hoofdstuk is volledig gewijd aan praktische modaliteiten voor het aanvragen van een milieuvergunning.

SCHOLEN WORDEN IN DE WATTEN GELEGD!

- ~ Scholen kunnen gebruikmaken van zeer interessante Energiepremies. Meer weten? Surf naar www.leefmilieubrusseel.be > Energiepremies 2009 > Tertiaire en industriële sector
- ~ De Energiefacilitator tertiaire sector staat ter beschikking van uw school. Deze energiespecialist deelt zijn expertise met u voor het op poten zetten van verschillende projecten in Brussel en daarbuiten. Hij zorgt voor onafhankelijke en onpartijdige begeleiding. Meer info: www.leefmilieubrusseel.be > Professionelen > facilitatoren.
- ~ Leefmilieu Brussel heeft een ruim educatief aanbod rond milieuthema's voor u: lawaai, voeding, energie, afval, papier, enz. Meer info: www.leefmilieubrusseel.be > Scholen

Verplichtingen per thema

De Gids overloopt verschillende milieuthema's die relevant zijn voor onderwijsinstellingen: afval, water, bodemvervuiling, energie, enz. en behandelt per thema de verplichtingen waaraan onderwijsinstellingen moeten voldoen. Een samenvattend hoofdstuk somt systematisch alle infrastructuur en installaties op die in schoolgebouwen aanwezig zijn en wat ervoor nodig is om in orde te zijn met de milieuwetgeving.

Begeleiding

De Gids geeft niet alleen informatie over de verplichtingen inzake milieureglementeringen. In elk hoofdstuk staan ook nuttige adressen en contactpersonen, praktische informatie en een overzicht van de begeleiding die Leefmilieu Brussel u kan bieden

U kunt de Gids downloaden via: www.leefmilieubrusseel.be > Documentatiecentrum > Wetenschappelijke en technische documentatie
Contactpersoon: Johan Leon, jle@ibgebim.be

PLAGE OP SCHOOL!

Drie jaar geleden lanceerde Leefmilieu Brussel het Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie (PLAGE). De doelstelling? Het energieverbruik van openbare gebouwen verminderen. Gemeenten, ziekenhuizen en collectieve huisvesting zijn reeds in het avontuur gestapt. In december 2008 organiseerde Leefmilieu Brussel een wedstrijd voor alle onderwijsnetten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op 20 maart werden de winnaars bekendgemaakt: het onderwijsnet van de Franse Gemeenschap; de CPEONS en de CECP; het SeGEC; de FELSI en SIT vzw (School Interventie Team). Zij krijgen allemaal een subsidie om hun energiebeheer te verbeteren. De PLAGE-subsidie financiert voor 100% de personeelskosten van de Energieverantwoordelijken gedurende 4 jaar. Zij kent bovendien een budget van 50.000 euro toe aan elke Energieverantwoordelijke om efficiënte maatregelen te treffen. De eerste stap van dit ambitieuze programma: elk net moet scholen selecteren die te veel energie verbruiken en zich willen engageren om daar iets aan te doen. Het budget kan worden aangewend om de huidige installaties en gebouwen energie-efficiënter te maken. Denk daarbij aan verwarmingsketels, thermostaatregeling, isolatie, elektrische installaties, het gedrag van leerlingen en leerkrachten, enz. Meer info? Nolwenn Lecuyer, nle@ibgebim.be.

EPB: de Brusselse bouw maakt een grote stap voorwaarts

- > ALLES
- >> ENERGIE

Bijna een jaar geleden is de eerste fase van de EPB-reglementering van kracht geworden. Het doel van deze reglementering is de verbetering van de energieprestaties van gebouwen. Na een eerste balans blijkt dat de Brusselse bouw de grote winnaar is van de nieuwe reglementering. Over het algemeen hebben nieuwe bouwprojecten een nog ambitieuzere doelstelling dan de nieuwe reglementering voorschrijft. Er wordt ook rekening gehouden met het specifieke karakter van geklasseerde gebouwen. Dat zijn de eerste vaststellingen op basis van de EPB-dossiers die neergelegd zijn bij Leefmilieu Brussel.

De kwaliteit van bouwprojecten waarbij EPB-documenten samen met milieuvergunningaanvragen werden ingediend, is sterk verbeterd wat warmte-isolatie betreft. Het is niet meer zo uitzonderlijk om voor appartementsgebouwen een voorstel te zien voor een niveau K tussen 25 en 35. De globale isolatiekoers is vaak ambitieuzer dan de EPB-reglementering.

In de huisvestingssector is het probleem van oververhitting in de zomer een vaak terugkerend probleem. De EPB-eis kan deze oververhitting voorkomen en dus de nood voor energievretende afkoelsystemen wegnemen.

Performante installaties

Wat het meeste opvalt bij de technische installaties is het grote succes van warmteterugwinning op ventilatiesystemen met dubbele flux en condensatieketels. Bijna twee derde van alle nieuwe verwarmingsketels die worden geplaatst in nieuwe gebouwen (huisvesting en kantoren) zijn condensatieketels.

Brusselse vastgoedprojecten worden steeds omvangrijker. Dit is goed merkbaar bij projecten in de privésector, zoals het project aan de van Willebroekkaai, waar 361 woonruimtes worden gebouwd, samen met 30.000 m² kantoren en 1600 m² handelszaken. Maar ook in de openbare sector zijn er voorbeelden van terug te vinden, zoals het 'Bervoets'-project van de GOMB: 239 woonruimtes en 10 ateliers in 9 verschillende gebouwen.

De nieuwe reglementering houdt ook rekening met de kenmerkende eigenschappen van Brusselse bouwprojecten, zoals het grote aantal renovaties en geklasseerde gebouwen van het Brussels Patrimonium, waarvoor de eisen een probleem kunnen vormen. Daarom voorziet de nieuwe reglementering een aantal gedeeltelijke of volledige vrijstellingen, toegekend door Leefmilieu Brussel of, naargelang het geval, door de gedelegeerde functionaris van het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting (BROH).

Naleven van de nieuwe reglementering

De nieuwe reglementering begint goed gekend te worden, maar wordt nog niet overal even correct nageleefd. Sinds begin 2009 voegen de desbetreffende partijen, met name de studiebureaus, bij hun vergunningsaanvragen ook bij de nodige EPB-documenten. Dat was in het tweede semester van 2008 nog al te vaak anders. Wat stedenbouwkundige vergunningen betreft, stellen we vast dat op een steekproef van 32 vergunningsaanvragen met EPB-eisen, een derde van de projecten niet voldoet aan de eerste fase van de EPB-reglementering.

Voor grote projecten stellen we vast dat er nog heel wat ruimte voor verbetering is in de manier waarop haalbaarheidsstudies worden uitgevoerd. We geven dan ook de nodige aanbevelingen aan de EPB-adviseurs.

Op het vlak van de EPB-voorstellen dienen we vooral belangrijke verbeteringen en rechtzettingen aan te brengen op het niveau van de verdeling van een project in EPB-gebouwen en EPB-eenheden.

De nieuwe reglementering begint stilaan ingeburgerd te raken. Binnenkort starten de werven voor het merendeel van de projecten.

EPB IN HET KORT

Bouw- en verbouwprojecten voor woningen waarvoor een bouw-aanvraag ingediend wordt, moeten voldoen aan de Energieprestatieregelgeving (EPB). Dit geldt dus voor een nieuw bouwproject, een « eenvoudige renovatie » en een « zware renovatie ». Deze begrippen worden duidelijk gedefinieerd in de desbetreffende reglementen.

Bij iedere aanvraag van stedenbouwkundige en milieuvergunningen moet een « EPB-voorstel » gevoegd zijn. Voor « grote projecten » hoort bij het « EPB-voorstel » ook telkens een haalbaarheidsstudie. In de aanvraagfase van de vergunning moeten enkel het « EPB-voorstel » en de haalbaarheidsstudie van grote projecten voorgelegd worden aan Leefmilieu Brussel door de instantie die de vergunning aflevert.

Een nieuw beroep: EPB-adviseur

- > INGENIEURS, ARCHITECTEN
- >> ENERGIE

Gérôme Forthomme

De EPB-reglementering voorziet dat een EPB-adviseur de dossiers beheert en begeleidt. Leefmilieu Brussel heeft in 2008 verschillende opleidingssessies georganiseerd voor architecten en ingenieurs die erkend willen worden voor dit nieuwe beroep. In het tweede semester van 2008 werden 118 erkenningen uitgereikt. We maken de balans op van het werk van een EPB-adviseur

met architect Gérôme Forthomme van het Brusselse bureau BROUae. Hij heeft een opleiding tot EPB-adviseur gevolgd, georganiseerd door Leefmilieu Brussel.

Hoe worden de EPB-eisen en uw rol als adviseur ontvangen door de aannemers?

« Ze zijn nog onvoldoende geïnformeerd: op dat vlak is nog een serieuze inspanning nodig. Ik adviseer voornamelijk architecten. Ik bied hen een volledig projectoverzicht aan voor energiezuinig bouwen of zelfs voor passiefhuizen. Ik kan dus op het goede moment tussenbeide komen, m.a.w. vanaf het ontwerp. Maar wanneer ik voor EPB-zaken tussenbeide kom bij architecten die nog nooit eerder met de nieuwe reglementering te maken hebben gehad, ben ik te laat: de huidige regels voorzien het aanstellen van een EPB adviseur slechts acht dagen voor het openen van de werf! Dan is het al veel te laat om alle parameters te bestuderen voor een optimaal advies. »

« Onze taak gaat verder dan alleen de dikte van de isolatie bepalen. Het project moet een coherent geheel vormen, inzake budget en alle andere systemen die bij een bouwproject komen kijken. Het zou erg jammer zijn om niet ten volle te genieten van de meerwaarde die de EPB-reglementering aan een project kan bijbrengen. Wanneer we pas helemaal op het einde ingeschakeld worden, kunnen wij als EPB adviseur niet meer doen dan de aannemers waarschuwen voor de boete die ze dreigen te krijgen wanneer ze de nieuwe reglementering niet naleven. Wat grote projecten betreft zou ik voorstellen de reglementering te herzien om de aanstelling van een EPB adviseur in te plannen vanaf het toekennen van de vergunning, of zelfs vanaf de eerste ontwerpplannen, maar niet amper 8 dagen voor de uitvoering van het bouwproject, tegelijk met de veiligheids- en gezondheidscoördinatoren. »

Welke argumenten gebruikt u om de opdrachtgevers te overtuigen de EPB-eisen na te leven?

« Wanneer ze de EPB-eisen niet naleven kunnen ze een boete krijgen. Daarmee gaat een deel van het budget in rook op, terwijl dat beter had kunnen gebruikt worden om in orde te zijn met de nieuwe reglementering. Als ze investeren in een doordacht energieperformant gebouw en het beste certificaat behalen, gaat de vastgoedwaarde van het gebouw meteen ook flink de hoogte in. Om weigerachtige opdrachtgevers toch te overtuigen, zou het goed zijn duidelijke

© Michel Dethier

informatie te verspreiden over de boetes. Of beter nog, waarom zouden we weigeraars geen belasting opleggen tot op het moment dat ze voldoen aan de reglementering, zoals dat al gebeurt in een aantal Europese landen? »

Wat zijn uw eerste bevindingen na uw korte ervaring als EPB-adviseur?

« De aannemer heeft rechtstreeks baat bij deze reglementering. Het vastgoedpatrimonium wordt opgewaardeerd en krijgt een officieel document van Leefmilieu Brussel toegekend, wat de gebouwen een gegarandeerde waarde geeft. »

Voor meer info over de opleiding tot EPB-adviseur, surf naar:

[www.leefmilieubrussel.be > professionnels > energie > EPB adviseur > Opleidingen](http://www.leefmilieubrussel.be/professionnels/energie/EPB-adviseur/Opleidingen)

ANDERE ADVISEURS

Leefmilieu Brussel beseft dat de nieuwe Energieprestatieregeling (EPB) een hele uitdaging is. Daarom wordt er op verschillende fronten tegelijk actie ondernomen en wordt er voor elk van onze partners persoonlijke begeleiding op maat voorzien.

Intussen hebben al bijna tweehonderd gemeentelijke en regionale stedenbouwkundige ambtenaren een opleiding op maat gevolgd, georganiseerd door Leefmilieu Brussel. Daarnaast krijgen ze ook een 'EPB referentieambtenaar' ter beschikking. Ook de nieuwe gemeentelijke ambtenaren die aangeworven zijn voor de dossiers van eenvoudige renovaties, worden niet vergeten.

Leefmilieu Brussel stelt de volgende diensten te uwer beschikking:

- ~ EPB-architect, voor architecten en ingenieurs die belast zijn met een EPB dossier: 02 534 74 79
- ~ permit@ibgebim.be: voor een EPB-afspraken vóór de vergunning
- ~ De Energiefacilitatoren: 0800 / 85 775, voor alle professionelen
- ~ De Cel Energie-Milieu van de CBB-H, voor bouwbedrijven: cde@cnc.be, 02 545 58 32

Meer info over de EPB: www.leefmilieubrussel.be > professionnels > energie > EPB

KORT BERICHTEN

< BE SMARTER >

Leefmilieu Brussel is een partner van het project « Be-Smarter », dat gesteund wordt door de Europese Unie. Het project werkt aan een opleiding voor milieumanagementconsultants volgens de methode « EMAS Easy » (en ISO14001 Easy). De opleiding heeft een originele invalshoek:

ze is gebaseerd op de creatie van een online e-learningplatform, wat wordt afgewisseld met lessen in een aula. Deelnemers aan de opleiding zullen twee KMO's begeleiden in het behalen van hun label. Daarbij worden ze zelf bijgestaan door « studiebegeleiders » via hetzelfde internetplatform. Leefmilieu Brussel lanceert binnenkort een oproep voor kandidaatconsultants voor deze opleiding.

Meer weten? Surf naar www.be-smarter.eu.

< PARKEREN: NIEUWE REGLEMENTERING >

Momenteel verschillen de parkeertarieven en -reglementen voor Brusselse automobilisten van gemeente tot gemeente. Een nieuwe reglementering van 22 januari 2009, die in maart in werking is getreden, bundelt de regels in een coherent regionaal parkeerbeleid. Er wordt tevens een regionaal agentschap opgericht dat moet waken over de invoering van dit beleid. Het voornaamste agendapunt is het harmoniseren van de parkeerzones, tarieven en de vrijstellingen voor de openbare weg. Er blijven 3 soorten parkeerzones over: een rode zone (betalend parkeren voor iedereen), een groene zone (betalend parkeren behalve met een vrijstellingskaart) en een blauwe zone (beperkt gratis parkeren, behalve met een vrijstellingskaart). Het agentschap zal ook andere regionale missies behartigen: openbare en transitparkings in het Brussels Gewest organiseren, beheeren, controleren en « afbakenen », parkeerfaciliteiten voor buurtbewoners inrichten in privéparkings, een parkeeraanbod uitbouwen voor bussen en zware voertuigen, een reeks beveiligde fietsparkings inrichten en het wegslepen van voertuigen organiseren. Neem voor meer info contact op met Chantal Roland, Brussel Mobiliteit, croland@mrbc.irisnet.be, 02 204 19 24

NIEUWE WETGEVING

Thema	Juridische aard	Stadium	Inhoud
Mobiliteit	Ordonnantie	van 22/01/2009 verschenen in het BS van 30/01/2008	houdende de organisatie van het parkeerbeleid en de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap
Water	Plan	(niet-gedateerd) verschenen in het BS van 9/02/2009	Gewestelijk plan voor overstromingsbestrijding REGENPLAN 2008-2011
Water	Plan	van 15/01/2009 verschenen in het BS van 17/02/09	Waterbeheersplan
Water	Besluit van de Regering van het BHG	van 22/01/2009 verschenen in het BS van 19/02/09	tot vaststelling van een gestandaardiseerd boekhoudplan van de watersector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Bodem	Ordonnantie	van 5/03/2009 verschenen in het BS van 10/03/2009	betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems
Duurzame ontwikkeling	Rondzendbrief	van 5/02/2009 verschenen in het BS van 23/03/2009	betreffende de opname van ecologische criteria en duurzame ontwikkelingscriteria in de overheidsopdrachten voor leveringen en diensten en tot wijziging van de ministeriële rondzendbrief van 8 juli 1993 betreffende het milieuvriendelijke verbruik (ecoconsumptie) en het afvalstoffenbeheer in de gewestelijke openbare besturen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Energie	Besluit van de Regering van het BHG	van 5/03/2009 verschenen in het BS van 25/03/2009	tot vaststelling van de inhoud van het technisch EPB-dossier
Milieuvergunningen	Ordonnantie	van 26/03/2009 verschenen in het BS van 16/04/2009	tot wijziging van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen
Aansprakelijkheid	Besluit van de Regering van het BHG	van 19/03/2009 verschenen in het BS van 16/04/2009	houdende precisering over sommige bepalingen van de ordonnantie van 13 november 2008 betreffende de milieuaansprakelijkheid voor wat betreft het voorkomen en herstellen van milieuschade
Stedenbouw	Besluit van de Regering van het BHG	van 19/03/2009 verschenen in het BS van 16/04/2009	tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 29 juni 1992 betreffende de overlegcommissies

Leefmilieu Brussel News is een driemaandelijks uitgave van Leefmilieu Brussel voor professionals.

Coördinatie:
Frédérique Bouras

Layout :
Wim Didelez en
Laurence Jacmin

Leescomité:
Xavier Van Roy,
Louis Grippa, Rik De Laet,
Grégoire Clerfayt

Verantwoordelijke
uitgevers:
J.P. Hannequart &
E. Schamp – Gulledele, 100
1200 Brussel

Fotokrediet:
Céline Carbonnelle,
Michel Dethier, Wim Didelez,
Gettyimages,
Nathalie Nizette
Bruxelles Environnement

Gedrukt met plantaardige
inkt op gerecycleerd papier

